

Examenul de bacalaureat național 2020
Proba E. d)
Biologie vegetală și animală

Test 15

Filiera teoretică – profilul real;

Filiera tehnologică – profilurile: tehnic, resurse naturale și protecția mediului;

Filiera vocațională – profilul militar.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

I. TÉTEL

(30 punct)

A

4 punct

Îrja a vizgalapra azokat a fogalmakat, amelyekkel kiegészítve az alábbi kijelentést, az helyessé válik.

A szemgolyó optikai rendszerének alkotói a ..... és a .....

B

6 punct

Nevezzen meg két rendszertani csoportot a növények országából, majd mindkét csoporthoz társítsa annak egy-egy képviselőjét.

C

10 punct

Îrja a vizgalapra a helyes válasz betűjét. Egyetlen helyes válasz létezik.

1. A zárvatermők virágának pártáját alkotják:

- a) termőlevelek
- b) szíromlevelek
- c) csészelevelek
- d) porzók

2. Idetartoznak a tömlősgombák és a bazídiumos gombák:

- a) gombák
- b) monerák
- c) növények
- d) protiszták

3. Egy $2n=32$ kromoszómájú anyasejt mitotikus osztódásából származó leánysejtek mindegyikének kromoszóma száma:

- a) $2n=32$ kromoszóma
- b) $2n=16$ kromoszóma
- c) $n=32$ kromoszóma
- d) $n=16$ kromoszóma

4. A hörgő asztma a következő rendszer betegsége:

- a) keringési
- b) emésztő
- c) kiválasztó
- d) légző

5. Egy tejben és növényekben gazdag étrend, a víz és ásványi sók anyagcseréjének zavara okozhat :

- a) hörgőasztmát
- b) vesekövet
- c) tüdőgyulladást
- d) visszértágulatot

D

10 punct

Olvassa el figyelmesen a következő kijelentéseket. Ha helyesnek ítéli, írjon a kijelentés száma mellé I betűt. Ha hamisnak ítéli, a kijelentés száma mellé H betűt írjon, majd módosítsa részben a kijelentést úgy, hogy igazá váljon. E célból a megfelelő tudományos információt használja. Tagadó kijelentés használata nem fogadható el.

1. A vese, a húgyvezetékek és a húgycső húgyutak.
2. A páfrányok növények.
3. A fülkagyló és a hallójárat a középfül részei.

II. TÉTEL

(30 pont)

A

18 pont

Az emlősöknél a vér zárt véredényrendszerben kering, és pedig osztóerekben, gyűjtőerekben és hajszálerekben.

- a) Hasonlítsa össze az üres gyűjtőereket és a tüdőgyűjtőereket, a következő kritériumok alapján: a szív üregei, amellyel kommunikálnak, a szállított vér típusa, a vér keringésének iránya ezekben a vérerekben.
- b) Írjon egy érvet annak alátámasztására, hogy: "A vérnek számos funkciója van".
- c) Számítsa ki egy személy vérplazmájának víztartalmát, tudva a következőket:
  - a vér a szervezet tömegének 8%-a;
  - a vérplazma a vér tömegének 55%-a;
  - a víz a vérplazma tömegének 90%-a;
  - a személy testtömege 105 Kg.

Írja le a feladat megoldásának minden lépését.

- d) Egészítse ki a feladat c) pontját egy új kérdéssel tudományos biológiai információt felhasználva, majd válaszoljon rá.

B

12 pont

Keresztezzenek egy növényt, amelynek levelei oválisak (O) és szőrrel borítottak (P), és mindkét jellegre homozigóta, egy olyan növényvel melynek levelei megnyúltak (o) és szőr nélküliek (p). Az F_1 -ben hibrid szervezetek jönnek létre. Az F_1 egyedek keresztezéséből az F_2 -ben az örökletes tényezők 16 kombinációja alakul ki. Határozza meg a következőket:

- a) az F_1 növényeinek fenotípusát;
- b) az F_1 egyedek által létrehozott gaméták típusát;
- c) az F_2 kétszeresen homozigóta kombinációinak számát; az F_2 azon egyedek genotípusát, amelynek levelei megnyúltak és szőrrel borítottak;
- d) Egészítse ki ezt a feladatot egy, a biológiára jellemző tudományos információt felhasználó új kérdéssel, majd válaszoljon rá.

Írja le a feladat megoldásának minden lépését.

III. TÉTEL

(30 pont)

1.

14 pont

Az élővilágban két sejtípus létezik: prokarióta és eukarióta.

- a) Nevezzen még két közös sejtalkotót e két sejtípus esetében.
- b) Magyarázza meg a a meiózis során megvalósuló kölcsönös génkicserélődés szerepét az élőlények változatosságában.
- c) Alkosson négy kijelentő mondatot, kettőt-kettőt mindenik tartalomra vonatkozóan, megfelelő tudományos nyelvezetet használva.
Használja fel erre a célra a következő tartalmakat:

- Ertérések a tulajdonságpárok szétválásának mendeli törvényeitől
- A nemek kromoszomális meghatározottsága

2.

16 pont

Az élővilágban megfigyelhető táplálkozási életműködések az autotróf és a heterotróf táplálkozás.

- Pontosítsa a fotoszintézis jelentőségét.
- Magyarázza meg a nyál szerepét a szájüregben történő emésztésben.
- Alkosson egy miniesszét a következő címmel „Emésztési típusok amelyekkel az állatoknál találkozhatunk”, felhasználva a megfelelő tudományos tartalmakat.

E célból tartsa be a következő lépéseket:

- soroljon fel a témának megfelelő hat fogalmat;
- alkosson három-négy összetett mondatból álló összefüggő szöveget, amelyben helyesen és összefüggően használja a felsorolt fogalmakat.